

Studie odhalila šokující množství zakázané látky PFOA v dětských bundách z Evropy. Ty nejhorší koupíte v Česku

16.1.2024 - | Arnika

Pro studii bylo zakoupeno 32 dětských bund a kombinéz ze 7 evropských zemí - Německa, Česka, Nizozemska, Polska, Velké Británie, Srbska a Černé Hory.

17 z nich (53 %) bylo pozitivních na věčné chemikálie PFAS nebo vykazovalo zvýšené hodnoty organického fluoru EOF, který přítomnost PFAS naznačuje. Devět bund obsahovalo PFAS v množstvích přesahujících limity EU pro PFOA a/nebo PFCA s dlouhým řetězcem. Jde přitom o látky, které jsou buď celosvětově zakázány, nebo se k jejich zákazu schyluje. 1

“Přestože jsme v některých softshellových bundách na českém trhu věčné chemikálie očekávali, přítomnost celosvětově zakázaného PFOA a nešťastné prvenství českých bund v žebříčku nejhorších vzorků ve studii nás zaskočilo. Věčné chemikálie PFAS jsou skutečnou hrozbou pro lidské zdraví a životní prostředí. Čím více se toho o nich dozvídáme, tím větší obavy v nás díky své všudypřítomnosti, odolnosti a schopnosti se hromadit v těle i v prostředí vzbuzují,” uvádí odbornice na PFAS a autorka studie Mgr. Jitka Straková.

PFAS v oděvech - chemická černá díra

Nejvíce znečištěné věčnými chemikáliemi PFAS byly v rámci studie dětské softshellové bundy zakoupené v Česku, počátkem roku 2022. Vyšší obsah věčných chemikálií PFOA nebo FTOH v těchto bundách (byly zakoupeny o rok dříve než bundy z jiných zemí), lze vysvětlit průběžnou degradací fluorovaných polymerů s postranním řetězcem (SFP). Studie proto zdůrazňuje, že **složení a koncentrace jednotlivých PFAS v textilu se díky degradaci průběžně mění. Spotřebitelé a někdy i výrobci outdoorového oblečení proto nikdy nevědí, jakým PFAS a v jaké koncentraci jsou vystaveni. To je jeden z důvodů, proč by měly být věčné chemikálie, včetně fluorovaných polymerů s postranním řetězcem (SFP), zakázány jako celá skupina, uvádí studie.**

Vzhledem k tomu, že PFAS se v prostředí vůbec nerozkládají a znečišťují všechny vodní ekosystémy včetně pitné vody až stovky let poté, co se do životního prostředí lidskou činností dostanou, je naléhavě třeba přijmout opatření k omezení a nahrazení těchto nebezpečných látek. Taková opatření jsou v současnosti diskutována v Evropské unii a Arnika se k diskusi svými argumenty o přijetí přísných podmínek za pomoci své studie zapojuje. Jen velmi málo bund a dalších syntetických textilií se recykluje, což znamená, že oděvy ošetřené PFAS budou pravděpodobně skládkovány nebo spalovány, čímž se tyto chemické látky uvolňují do životního prostředí, kde přetrvávají. Ani recyklace bund s obsahem věčných chemikálií a jejich přenášení do recyklovaných textilií však není žádoucí. PFAS ohrožují zdraví a životní prostředí od své výroby až do momentu, kdy se stane výrobek odpadem, uvádí proto ve své studii Arnika.

Negativní dopady na děti

Existuje také pravděpodobná souvislost mezi opakovaným vystavováním dětí věčným chemikáliím PFAS a zdravotními problémy, jako je zvýšená hladina cholesterolu v krvi, dyslipidemie (nerovnováha lipidů související s kardiovaskulárními chorobami), mírně snížená porodní hmotnost a snížená reakce

na některé vakcíny/infekce. Děti jsou vůči PFAS zranitelnější kvůli nižší tělesné hmotnosti, rozdílu v příjmu vody a potravy, vyvíjejícím se orgánovým systémům a dalším faktorům. V poslední době se také objevila studie z Finska, která na vzorcích matek a jejich dětí, ukazuje na možný vztah zvýšeného výskytu věčných chemikálií a onemocněním dětskou leukemií.

Informovaná veřejnost sama vyžaduje alternativy

Studie zdůrazňuje, že existují dostupné alternativy k používání věčných chemikálií PFAS při impregnaci bund. V rámci samotného výzkumu jich bylo bez jejich obsahu zakoupeno na evropském trhu patnáct. Fakt, že lze vyrábět i bez PFAS dokazuje i to, že řada společností a prodejců outdoorového oblečení se k tomu zavázala zcela dobrovolně, na základě poptávky spotřebitelů. Jejich seznam najdete zde. *“Z vývoje trhů v jednotlivých zemích jde proto říct, že společnosti prodávající na západoevropských a skandinávských trzích s informovanějšími a uvědomělejšími spotřebiteli, nabízejí více produktů bez PFAS než země s malým tlakem veřejnosti.”* doplňuje odbornice na toxické látky ve spotřebním zboží, Karolína Brabcová z Arniky.

Poznámky:

Na webu Arniky najdete také brožuru poskytující spotřebitelské tipy pro zakoupení impregnací outdoorového oblečení bez obsahu PFAS na českém trhu.

Pro víc informací kontaktujte tiskového mluvčího Arniky Luboše Pavloviče (Tato e-mailová adresa je chráněna před spamboty. Pro její zobrazení musíte mít povolen Javascript., +420 606 727 942).

<https://arnika.org/o-nas/tiskove-zpravy/studie-odhalila-sokujici-mnozstvi-zakazane-latky-pfoa-v-detsky-ch-bundach-z-evropy-ty-nejhorsi-koupite-v-cesku>